

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz., hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hová az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor vagy annak térfogata 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Buda-Pesten:

Braun Ede nr hirdetményi ügynöksége,
(József tér, 10. sz. I. emelet.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Félévre

3 frt.

Negyedévre

1, 50 kr.

M.-Vásárhely, 1875. decz. 3-án.

(Q.) Minél több a mulasztás, mit eddig a kormány és országgyűlés, elkövetett, annál több most a munka, annál fontosabbak a teendők, melyeket a szabadelvű miniszteriumnak s a törvényhozásnak végeznie kell.

A mint az előzmények mutatják, a szabadelvű-párt hivatásának és felelősségének súlya alatt el van határozva lelkiismeretesen megtenni kötelességét s osztatlan erejével segíteni a miniszteriumot a feladatok megoldásában.

A kormány is teljes erővel látott a munkához; a nemzet — mely irtózik már a válságtól — bizalommal tekint ugy kormánya, mint képviselői felé; bizalommal, melyet oly rég nélkülözött s a melyre oly nagy szükség volt.

Bizalomra volt szükség, mely mármár végkép kihalni kezdett bennünk is, mely csak a szabadelvű-párt alakulásával, a volt baloldali pártvezér jeleni, miniszterelnök ur, elhatározó lépésével állhatott helyre.

Bizalmatlanságra ma már, hála isten, nincs ok; a kormánypárt többsége erős, milyen talán soha sem volt Magyarországon; a kormány és párt között nem forog fenn sem elvi, sem személyes differenzia; a pártnak csak vezetés kell, mely szintén nem hiányzik, és munka, mely elfoglalja az elméket és tért nyisson az erőknek, hogy magukat érvényesíthessék; kormány és pártja arra együtt akkora hatalmat képviselnek, minő a reánk váró legnehezebb parlamentáris feladatokat megoldani képesnek ígérkezik.

Senki, kiben a hazafias érzés nagyobb, mint a pártszenvédelem vagy a sértett érdek, önérték vagy ámbíció, a válság megújulását nem kívánhatja; rettegve kell reá gondolnunk, ma már mi forogna a kockán. Nagy okok, a nemzet életre szóló érdekei küzdenek a mellett, hogy némi stabilitás jöjjön a kormányzatba és a parlamentárizmusba vissza.

A közelebbi idő alatt is bőven megtanulhatunk, hogy a válságok nem segítenek, hanem segít a munka és munkának jó fölosztása.

Eddig elé kiengesztelhetetlen elvi ellentétek, kiengesztelhetetlen pártokat szültek; nemcsak a házbán, de az országban és magánéletben is. Heves vérmérsékletünk fokozta a pártoskodás veszélyeit. Az agyonbeszélés és meddő vitatkozás csak segítette parlamentárizmusunk beteg állapotát; a hibás princípiumokból egész láncolata származott a káros konsekuensiáknak, s a vége az lett: hogy elvesztettük munkaképességünket, tekintélyt, népszerűséget s ezzel a létjogát is.

Ismételjük, ha parlamentárizmusunkat egészséges alapra kívánjuk fektetni, a most kezdett irányban kell haladnunk; dolgoznunk kell szorgalmasan

s elvi differenciákkal nem szabad fecselelnünk az időt.

Ezzel azonban korán sem azt akarjuk mondani, hogy az elvi kérdések egyáltalában leszoríttassanak a napi rendről; elv nélkül nincs meggyőződés; meggyőződés nélkül nincs pártalakítás s utóbbi nélkül pedig félszeg az alkotmányos élet.

A hol az alkotmány formája — mint nálunk is, a parlamentárizmus — ott pártoknak lenni kell, és pedig ugy az országházban, mint azon kívül az ország összes polgársága között.

De nem oly értelemben vett pártokat értünk, melyeket mint eddig, csak nem teljesen meggátolnak a munkában s gátot vetettek évtizeden át haladásunknak.

Mert őszintén megvallhatjuk, hogy eddigi hátramaradásunk egyik főoka épen a közjog szüntelen meddő vitatásában rejlett.

Feledjük hát a válságokat és lássunk a munkához.

E munkának sok neve van, de jó fölosztással rövid idő alatt is sokat végezhetünk.

A delegációk bevégezték működésüket, s a budgetvitának is, mely máskor két, sőt három hónapot vett igénybe, mielőbb vége lesz; egész halmaza van benyújtva az igazságügyi törvényjavaslatoknak, melyek közül nem egy van fontos s ezek közt első helyen a büntető codex áll.

A büntető codexre nézve már korábbi számunkban elmondottuk azon nézetünket, hogy azt a jogügyi bizottság véleményes jelentése alapján legcélszerűbb volna, ha a ház vita nélkül elfogadná; mert a codifikáció a toldozó, foldozó vita csak ront, de nem javít.

A legszükségesebb pénzügyi, igazságügyi törvények hozatala után legfontosabbnak véljük a házszabályok annyit sürgetett revízióját is, mit már évekkkel ezelőtt kellett volna eszközölni.

Munka van elég, az bizonyos, csak legyen hozzá értelem, vezetés és munka-kezd, a mi nem kis részben kormányunktól függ, a mint ez fogja feladatát; s a magyar parlamentárizmus s a szabadelvű-párt különösen be fogja bizonyítani, hogy életképes, hogy erővel és kitartással bir Magyarországot regenerálni.

A marosvásárhelyi kir. járásbíró által a kolozsvári pénzügyigazgatóságához intézett s innen a pénzügyminiszteriumhoz felterjesztett kérésre, utóbbi helyről idoi 46,645. sz. a. kelt leirattal azon nézet nyert kifejezést: hogy a végrehajtási kérvények IV. és többi példányai a beadványi bélyeg tekintetében a keresetlevelekkel egy szempont alá esnek.

Vélemény és indítvány

a marosvásárhelyi Jogász-Egylet III-ik szakosztálya által kitűzött következő kérdés felett:

„A tiszta vádrendszer kívánatosabb volna-e nálunk a jelenleg alkalmazott vegyes rendszernél s ha igen, minő feltételek szerint.”

FEKETE GÁBOR

királyi ítélő táblai elnöki titkártól.

(Folytatás.)

IV.

Az előleges vizsgálat.

d.) Gyanúsított és védelme az elővizsgálat alatt.

Gyanúsítottnak az elővizsgálat rendjén nagyon is érdekében áll, hogy annak mozzanatairól tudomása legyen, s az ellene összegyűjtött terhelő bizonyítékok megerősítéséről idejekorán gondoskodjék. A vádeljárás követelménye e tekintetben, mint már fennebb említettem, az, hogy vádlottnak erre alkalom nyujtassék azáltal, hogy a vizsgálat nyilvánosan vezettessék. Hogy mennyire lehet az elővizsgálat nyilvános, az iránt már nyilatkoztam, szükségesnek látom azonban itt felhozni azt, hogy az elővizsgálat folyamában megengedőnek vélem, hogy vádlott védőt használhasson, azzal fogságban léte alatt szóval vagy írásban érintkezhessek, a védő a vizsgálati iratokat megtekinthesse, azonban ezen jogai gyakorlatában gyanúsítottat a vizsgálóbíró elhatározásától vélem függővé teendőnek, a kinek joga lenne őt elbírni, akkor, ha ezáltal a vizsgálat meghiusításától lehetne tartani, korlátolni.

Ily értelemben intézkedik a német javaslat (124—130. §§.); az osztr. bpts. hasonló szabványokat tartalmaz (39—45. §§.) csak hogy e szerint a fogva levő gyanúsított mindig csak bírósági tag jelenlétében értekezhetik védőjével, míg a német javaslat szerint csak akkor, ha ezt a vizsgálóbíró szükségesnek tartja, s utóbbi intézkedést én is helyesebbnek tartom.

Vádlott jogaira való tekintettel szükségesnek látom, hogy az elővizsgálat befejezése előtt újból hallgattassék ki, s tartassanak elejébe az ellene felmerült bizonyítékok, hogy azokat együtt láthassa, s azok ellen maga részéről védelmét előadhassa.

A vizsgálati fogság jelenleg két okból szokott megengedtetni, u. m.: szokási gyanu és a vizsgálat meghiusításának megelőzése indokából.

A mi az első okot illeti, a fogság elrendelése e miatt gyakran kikerülhetetlen s jogos is, mert a büntető hatalom azon helyzetbe kell hogy magát tegye, hogy a bűnös a büntetés elől ne menekülhessen, mindazonáltal szükséges, hogy csak ott alkalmaztassék, a hol valóban kikerülhetetlen.

A mi a második okot illeti, ennek csak hatálmái alapja van, de jogi alapja nincsen. Mi jogosíthatja fel az államot arra, hogy valakit szabadságától megfosztson, csak azért, hogy a nyomozatot akadálytalanul folytathassa; honnan veszi az állam azon hatalmát, hogy bármely polgárát bezárhassa s megfosztja attól, hogy az ellene támadt gyanu netaláni alaptalanságának kimutatására szükséges bizonyítékait előszerezhesse?

Ezen fogsági nemet Anglia nem ismeri, s bünyügyi igazságszolgáltatása mégis bármely államával versenyezhetik. Ezen fogsági nemre csak azon kény-

szertűség vezethet s nyújthat alapot, hogy nem minden állam van oly közegekkel ellátva, a melyek a kijátszásoknak elejét vegyék, s a bűnöst az általa vetett hálóban megfogják, s csak is oly államokban állhat fenn, a hol ezen kényszer-helyzet uralkodik.

Ezen fogság a tortura egy neme — tortura carceris, species torturae — a mint gyakran nevezetik s nem jelent egyebet, mint fogságban ülni, — beismerésig.

Sajnos, hogy még nálunk is annak fenntartása mellett kell nyilatkoznunk. A fogságot illetőleg az új osztrák bpts. azt tartalmazza, hogy elővezetés és letartóztatás elrendeltetik:

a) tetten érés esetén, vagy ha üldözőbe vétetik s a büntetettől eredő tárgyak birtokában találtnak;

b) ha futni akar vagy ha feltehető a büntetett súlyos volta miatt, hogy szökni fog, ha t. i. oly tény forog fenn, a mely halál vagy 10 éven felüli börtönnel fenyegettetik;

c) ha a vizsgálat meghiusításától lehet tartani és

d) ha a tett ismétlésétől lehet félni.

Ha valaki letartóztatik, s legkésőbb 3 nap alatt eszközöndő kihallgatása után is gyanus marad, a b), c) és d) alatti esetekben, a rendes vizsgálati fogság elrendelendő (173—180. §§.)

A német bünvádi eljárási javaslat szerint előlegesen le lehet tartóztatni azt, a ki tetten éretik vagy üldözőbe vétetik, s utóéletre szökésétől lehet tartani, s személyazonosságát azonnal megállítani nem lehet. (116. §.) Továbbá fogságba lehet helyezni:

a) ha elegendő ok van arra, hogy gyanúsított meg fog szökni, mit oly esetben tovább bizonyítani nem szükséges, hogy ha vádlott ismeretlen, külföldi, lakás nélküli egyén vagy ha a neki bűnül tulajdonított cselekvényre öt évi fegyházi vagy várfogság vagy halál büntetés van szabva.

Oly tényeknél, melyekre csak fogság vagy pénz-bírság van szabva, csak az a pont azon esetében lehet a fogságot elrendelni, hogyha elegendő ok van arra, hogy meg fog szökni.

b) Hogyha feltehető, hogy a vizsgálatot a tett nyomainak elenyésztetése által vagy tanúk és bűntársakkal összebeszélés következtében meg fogja hiusítani. (101—106. §§.)

Mindkét törvényhozás megengedi, hogy a szökés gyanuja miatt elfogott gyanúsított szabadlábra bocsáttassék, pénz, pénzérték vagy jelzalog általi biztosítéknyújtás s a német javaslat szerint, kezeség mellett is. (Osztr. bpts. 193. §. n. j. 107. §.)

Ha vizsgálati fogság azon okból rendeltetett el, nehogy a vizsgálatot meghiusithassa, némely törvényhozás a vizsgálati időt bizonyos időtartamra korlátozza, így az osztr. bpts. szerint a vizsg.

fogság ily esetben 2 hónál hosszabb nem lehet, s csak rendkívüli okokból hosszabíthatja meg a főtörvényszék még egy hónappal (190. §.), a német javaslat indokai ezt helytelenítik, ezért nincs idő szabva, de a gyorsítása a vizsgálatnak a vizsgálóbírótól elváratik.

Nézetem szerint a vizsgálati fogságot mentől kevesebb esetre kell szorítani, s intézkedni, hogy az ítélet hozatalánál a vizsgálati fogság a büntetésbe betudassék.

A vizsgálati fogságra nézve helyesebbnek tartom a német b. elj. javaslat intézkedéseit, mivel az esetek kevesebbire vannak szorítva, mint az osztr. bpts.-ban; azonban a büntetett súlyossága miatt elfogadott szökési gyanu esetében a letartóztatást csak akkor vélném megengedendőnek, ha a jelenlegi érvényes btk. szerint legalább 10 évi súlyos börtön vagy halálbüntetés van a kérdéses tényre szabva.

Tetten éretésnél, ha az illető azonosságát igazolni nem tudja s elszökésétől lehet tartani, letartóztatását helyesnek tartom.

A biztosíték melletti szabadonbocsátást szökési gyanu miatt elrendelt fogságnál megengedendőnek vélem, s erre nézve csak pénzt, pénzértéket s jelzalogot vélnek elfogadhatónak, már ezt akár gyanúsított, akár helyette más nyújtja. Szükségesnek tartom azonban, hogy intézkedés téessék a törvényben, miszerint ily esetben gyanúsított a biztosíték melletti szabadlábon maradhatásról jelölgesen értesítessék, mielőtt fogságba helyeztetett volna, hogy ha a biztosítékot azonnal képes megadni, ne kellessék fogságba mennie. Az összeg meghatározása a bíróságra kell hogy bízassék; oly esetben azonban, ha a kérdéses büntényre halál vagy legalább tíz évi szabadság büntetés van szabva, a biztosíték melletti szabadon bocsátást csak a másodbíró jóváhagyása mellett tartom megengedendőnek.

A vizsgálat meghiusításának megelőzése miatti vizsgálati fogság tartamának maximumát a törvényben meghatározandónak vélem, s 2—3 hónapnál hosszabbra terjeszthetőnek nem tartom.

Végül megkívánom jegyezni, hogy a vizsgálati fogság írásbeli rendelvénnyel kell hogy eszközöltessék, hogy a letartóztatott legfeljebb másnap kihallgattassék, s hogy a fogság elrendelése ellen jogorvoslat engedessék, azt mind szükségesnek tartom.

V. Vád alá helyezés.

A vád alá helyezés kérdésében a különböző törvényhozások egymástól nagyon eltérőleg járnak el.

Angliában a vádirat a nagy jury elejébe terjesztendő, mely a szükséges kihallgatások után azon esetben, ha az elítélést valószínűnek tartja, elfogadja a formailag már nevében szerkesztett vádiratot, (true bill) ha pedig nem tartja a vádat ala-

posnak elutasítja (nos a true bill — ignoramus —); s ezen határozattól függ az esküdszéki tárgyalás megtartása. Ha a vád elutasított, akkor a jövő esküdszéki ülészen elvethetik újra, s a törvényszék határozata mellett vádlott addig esetleg fogva is tartathatik.

Franciaországban is az alkotmányozó nemzetgyűlés után behozatott volt a vádjury, de I. Napoleon alatt ismét eltöröltetett, s a Code d'instruction a vád alá helyezésre nézve nagyon nehézkes szabványokat hozott be. Ezek szerint vétségeknél vádló minden jogorvoslat kizárásával egyenest a fenytő rendőri törvényszék elejébe vihette az ügyet, azonban, ha a vizsgálóbíró az ügyet esetleg már foglalkozott, a vizsgálat felett a vádkamarának kellett határozni, s ha az ügyész megszüntetést indítványozott is, tárgyalásra decretálhatta az ügyet. Ha azonban büntettről volt szó, az elővizsgálat s az ügynek a vádkamara elejébe vitele minden esetben kötelező volt. A feloldó határozatra teljes egyhangúság kívántatott, s ha az ügyész ellenvéleményben volt vagy a bírák szavazata megoszlott, a felsőbb vádkamara határozott, s ha ez az ügyet esküdszéki tárgyalásra utalta, az ügyész köteles volt vádat emelni. Ujabb időben az 1856. június 17-ki törvény által a vádkamara eltöröltetett, s most az elővizsgálat felett a vizsgálóbíró határoz.

A legsajátságosabb és legegyszerűbb eljárás Schottlandban van. Itt az ügyiratok azon államügyészhez küldetnek át, a ki az illető esküdszéki ülészen meg fog jelenni. Ha az ügyész nem akar vádat emelni, vagy az ügyet nem tartja esküdszék eléjébe tartozónak, a szerint intézkedik, de ha a vádat helyén levőnek tartja, egy iratot intéz vádlotthoz, mely a vádat részletesen tartalmazza. — A törvényszék, mely előtt az esküdszéki tárgyalás le fog folyni, a tárgyalás kezdete előtt nyilvános ülésben elbírálja a vádiratot, de csak annyiban, hogy azon tények, a melyekre a vád alapítva van, azon esetben, ha be fognak bizonyíttatni elítéltetést fognak-e magok után vonni, s ha igen, egy jogorvoslatlalt meg nem támadható közbeeső — intelocutor — határozattal bevezeti a tárgyalást, mely azonnal kezdetét veszi. Ha az ügyész nem emel vádat, a magánvádló az ügyet tovább viheti, s így nem lehet félni attól, hogy az ügyész, kire a vádfeletti jog bízva van, hatalmával visszaéljen.³⁰⁾

Az osztrák bpts. szerint, ha az államügyész vádat emel, s a vizsgálóbírónak vádlott fogságba helyezése ellen, ha ez is indítványoztatik, aggálya nincsen, vagy ha ezen kérdés a bírói kamara (Rathskammer) határozata által már el van döntve, a vizsgálóbíró közli a vádiratot vádlottal, s

³⁰⁾ Osztr. bpts. indokai: 59—77. lapjai.

TÁRCZA.

Maros-Vásárhelyt, 1875. decz. 2.

A mult hét igen sok foglalatosságot adott azoknak, a kik szeretik a mulatságokat rendezni és a kik a már elrendezett és készen váró élvezetes alkalmakat szeretik fölhasználni.

Legtöbb időt foglaltak el az élvezet óráiból a színi előadások. Az Apolló-terem zsufolásig volt tömve mindig és épen a zsufoltság miatt történt, hogy a teremben oly különféle felfogású egyéniségek is voltak jelen, kik egymástól merőben eltérő nézetüknél fogva a színművek hatásának homlokegyenest ellenkező tanúságait tüntették el.

Ez a műélvezet ma vagy holnap véget ér. Azután következnek a most készülő mulatságok. Ugy tetszik, hogy ezuttal városunknak zenészi egyletei fogják a tonust adni egyelőre, úgy tánczolunk, a mint ők fújják. Hogy jobban kimagyarázzuk magunkat, elmondjuk: hogy a legközelebből kilátásban levő mulatságokat a dalkör és a zenekedvelők egylete készülni rendezni. A rendező bizottságok működnek, s kilátás van arra, hogy e szép mulatságokban nagy közönség fog résztvenni. Természetes az is, hogy a mulatságokra nézve az egyszerűség van leginkább hangsúlyozva, hanem az egyszerűségnek nem mindenki kedvelője, tehát erre nézve kizárólagos intézkedést tenni lehetetlen.

Kilátás volt arra, hogy a régenmult élvezetes estéknek egyike vissza lesz idézve egy reunioval, melyet a

zenekedvelők egylete szándékozott rendezni; azonban az utczaszögletek falragaszait eredmény nélkül vizsgálgatjuk; nincsen ott semmi említés ilyesmiről. Hanem azért még nem vesztettük el reményünket s valahányszor, úgy este 7 és 8 óra között (kedden és szombaton) a tanácsház mellett visz el utunk: a tanácsház nagytertméből lehangzó hegedűzengés, klarinett hangja, piccoló sivitás, trombita harsozás, nagy dob döngés új meg új reményt önt belénk, hogy a mi késik, nem marad el.

Azt hisszük, hogy legnagyobb tevékenységben vannak a korcsolya-egylet tagjai. És mint ha titokban folytatnák működésüket, melynek eredménye láthatatlan dolgok létrehozásából áll: már-már az a hír kezd elterjedni, hogy a korcsolya-egylet sem egyéb, mint több más m.-vásárhelyi egyletek, t. i. papirosan szépen kidolgozott alapszabályzat, elpárolgott lelkesedés; szóval, vajami, a mi még sem létezik. Sajnos, hogy épen ez az egylet az, mely nem tudja magának megteremteni a hideget, mely többi egyleteinknél igen nagy mértékben mutatkozik, úgy, mint hideg érdektelenség, közönyösség, részvétlenség. Annyi igaz, hogy ez idő szerint a korcsolya-egylet több tüzzel, mint jéggel rendelkezik. A tűz hadd maradjon meg, — a jéget meghozza majd december.

Van már egy terjedelmes hely, hol biztosan és kényelemmel lehet üzni a jégsporth mulatságait; a korcsolyák előkerültek a lomtárból s a hőmérő nagy figyelem tárgya; az első hó, mely egy negyed méternyi vastagsággal borította be a földet biztos, kilátást adott ahhoz, hogy kemény fagy következik be. Hanem a hó már majdnem mind elolvadt és a fagy nem nagyon bőven jelentkezett. Maholnap készen lesz az egylet kioszkja is, mely

nem ugyan nagy fényvel, de lehető czélszerűen lesz kiállítva. Akkor aztán megkezdődik a rendszeres multság, melyet a deszke falra függesztett szabályzat és a felügyelők szabályoznak. Lesz majd csuszkálás, tánczolás, csupán jég és bátorság kell hozzá.

Igaz ugyan, hogy a jégnek oly tulajdonsága van, mely a lázt, a forráságot csillapítja, lehűti, de ennek a jégnek, a korcsolya-egylet jégének a természet egészen ellenkező hatást adott: ez a jég ápolja a szívnek legforróbb érzelmét, sőt nem ritkán föl is gyújtja. Van reá eset, hogy az ily folygult láng, nyáron át láthatatlan tüzzel folyton égett-égett, a nélkül, hogy a szív tulajdonosa igen sok figyelmet fordított volna reá, — télen aztán, a mint a jég tükrén az első folygult szikra érintette, egyszerre lángra kapott. Olyan viszony van közte és a jég között, mint a kalium és a víz között, melyek mihelyt érintkeznek, amaz rögtön lángra lobban.

Ilyenkor, midőn minden lelkesedésünket képes lehangolni a hőmérő higanyának fölemelkedése, nem is tudjuk, mivel vigasztaljuk magunkat, ha szembenézünk a hosszú téllal, hosszú farsanggal. Képzletben áll ugyan szemeink előtt egy zürzavaros tarkabarkaság, füleinkbe hangzik egy hangkeverék, s ez — jól tudjuk — nem egyéb, mint a farsang közeledése, de itt még, talán a távolság miatt, nem tudjuk kiválasztani a tarkabarkaságból saját színeinket, a hangkeverékből kedvelt dalunkat. Majd eljön egészen közelünkbe, akkor aztán látni, hallani fogunk s kikereshetjük azt, a mi bármily csekély kárpótlást adhat a jég hiányában.

ez jogositva van 8 nap alatt az ellen kifogásokkal élni, mely felett a főtörvényszék határoz a főügyész meghallgatása mellett, mely ellen csak semmisségi panasznak van helye a semmitőszéknek (208—210. §§.)

E szerint a vádemelés iránt az ügyész elhatározván magát, s vádiratot adván be, a felett vádhatározat csak akkor kel, ha vádlott ellene kifogásokkal él s vádhatározat hozatalát kívánja.

Ezen határozat említett törvény szerint csak azt mondja ki, hogy a kifogásoknak hely adatik-e vagy nem, de nem minősíti a tény, hanem csak az illetékességet veszi tekintetbe, s hogy alapos gyanu forog-e fenn vádlott ellen. Ily módon a főtárgyalásnak biztos alapot nyújt a nélkül, hogy az ítéletnek praesudicialna.

A német bünvádi eljárási javaslat szerint a főtárgyalás elrendelése iránt az ügyész ajánlata következtében az elővizsgálat eredménye szerint, vagy ha ilyen nem volt, az előleges nyomozatok alapján, mindig a bíróság határoz (167. 168. §§.), s ha a főtárgyalás elrendeltetik, az ellenjogorvoslatnak nincsen helye (173. §.), csak ha a bíróság a főtárgyalás elrendelését megtagadja, vagy az ügyész ajánlatától eltérőleg határoz, akkor adatik hely az ügyész felelősségének (173. §. 2-ik alienája); mivel ha a törvényszék az államügyész ajánlatát elveti, s nekie az ellen jogorvoslati joga nem lenne, a büntett megtorlására többé nem lenne alkalma, holott ha a tárgyalás elrendeltetik, a javaslat indokai szerint nincs szükség felelősségre, mert a tárgyaláson alkalma lesz vádlottnak ártatlanságát bebizonyíthatni. (N. b. elj. javaslat indokai 174—176. lap.)

A német b. elj. javaslat feletti tárgyalásokkal megbízott bizottság több tagjai Gneist Rudolf kezdeményezésére egy kisebbségi javaslatot terjesztettek be, melyszerint úgy az elővizsgálat, mint a főtárgyalás elrendelése feletti határozathozatal a vizsgálóbíróra lenne bízandó, s végzése ellen gyanusítottak nem lenne jogorvoslati, csak az államügyésznek, az elutasító, vagy az általa javaslatba hozottnál kisebb tényre szóló határozat ellen. Elutasító végzést a vizsgálóbíró csakis akkor hozhatna, ha illetéktelenség vagy a bünvádi eljárás meg nem engedhetősége forog fenn, vagy ha az indítványban megjelölt cselekvény nem esik a büntető törvény határozata alá.³¹⁾

E javaslat előterjesztői, kik egyébaránt Gneist fennebb említett nézetéhez képest az elővizsgálatot teljesen a közvetlenség, szóbeliség és nyilvánosságra ohajtják fektetni, indokul azt hozzák fel, hogy a bírói tanácsok, melyeknek tagjai az ügyet nem ismerik, rendszerint a vizsgálóbíró nézetéhez csatlakoznak, s így czélszerűbb s rövidebb dolog a határozatot egyenesen reábizni arra, a ki az ügyet teljesen ismeri, s a ki az elővizsgálat nyilvánossága mellett teljesen megbízható s nem lehet tartani attól, hogy egyik vagy másik irányban elfogult legyen.

(Folytatása következik.)

Hirrovat.

— **Gyöngéd figyelem.** Királyné ő felsége értesülén arról, hogy Deák Ferencz közeli rokona és ápolónője, Nedesky Ferike a. a. menyasszony lett, Deák Ferencznek egy művészi kiállítású mellűt küldött, arra kérvén, nagy hazánkfiát, hogy azt ő felsége a királyné nevében adja át a menyasszonynak; Deákot örömteljesen lepte meg a királyné e gyöngéd figyelem.

— **Uj képviselő jelöltek Erdélyben.** Seps-Szent-György városában Vodiáner Béla, a segesvári kerületben pedig Ivánka Imre léptek fel képviselőjelöltekül. Ugy látszik, mi Erdélyiekül nagyon szűkében vagyunk embereinknek vagy a honatyai teendőkre nem nagy a concurrencia.

— **Az igazságügyminiszter** urnak az összes hiyatali nyomtatványoknak az állami nyomdában leendő előállítására tárgyában szeptember 8-án kiadott s általunk is említett rendelete, minden irányban nagy feltűnést okozott, s minél inkább közeledik az ujév, melyen e rendelet életbe lép, annál nagyobb a lehangoltság, mely főleg a nyomdászok körében terjed, s az iparosok ezen legértelmesebbjeire nehezült. Mint hírlik összesen 73 nyom-

dász czég folyamodott e rendelet visszavétele iránt, mely, ha életbe lép, a magyar ipar egy igen fontos és jelentős része tétetik általa majdnem tönkre. Őszintén ohajtjuk hogy kormányunk az ezen rendelet által elérni vélt néhány ezer frt megtakarításáért, ne tegye kockára a csak most leendő nyert nyomdai ipart, mely haszon azon morális kárral, mit ezen rendelet életbeléptetése okozna, bizonyosan föl nem ér.

— **Kolozsvárt** Vörösmarty Mihály születésnapján a fordulóját folyó hó 1-én kegyelettel ünnepelték meg. Az állami tanítóképző intézet helyiségeiben fölvásárai és szavalati ünnepélyt rendezett, melyen a kosorus költő több szép költeménye lett elszavalva s az ünnepélyt a Rákoczy-induló zongora áttétele zárta be. Este a színházban az elhunyt költő egyik legnagyobb nyelvészeti szomorú játéka a „Vérnász” került színre, szép számú közönség előtt.

— **Csikszépriz** községében tűzoltó-egylet, s Forgács városában a város költségén gyermek-kert alakulása van közeli kilátásban. Valjon mi már mikor regisztrálhatunk hasonlót számban és értelmiségben is nagyobb városunkról?

— **Bulyovszkyné** asszony csütörtöki föllépte „Aria és Messaliná”-ban térszűke miatt maradt ki színházi rovatunkból. A színház ez alkalommal is zsúfolásig megtelt, s a művészno játéka folytonos feszültségben tartotta a közönség figyelmét.

Színház.

Bulyovszkiné Sz. Lilla kedvelt művésznőnk negyedik fölléptéül és jutalomjátékául f. évi november 30-án adták Mosenhal „Deborah”-ját, melyben a czimszerepet az ünnepelt vendég játszotta.

Egy igen mély értelmű mondatot képez ezen francia tétel „Rien ne réussit que le succès.” — Igen a siker a szereuse istennőjének titokteljes kincsszekrényét képezi és teljesnek mondható akkor, hogy ha azzal az érdem is jogos arányban áll, és midőn kérdi a tisztelt olvasó — a miut hiszem is, hogy kérdi — valjon Bulyovszkiné játékában megvolt-e ezen siker, megvolt-e a nagyság, fény és tűz? határozottan és lelkünk teljes igazságával, az érzelmeinek minden tulsapongása nélkül mondjuk, hogy igen is megvolt, és azt tőle az általa előadott „Deborah”-jában, még a roszakaratu irigység sem tagadhatja el, és nem mondhatja el senki, hogy az a nagyság, ama fény és tűz, a melyben ő tündökölt, az már a napnak hanyatló sugarait képezné.

Ő birja a lángelmének isteni szikráját, mely maga körül mindent megvilágít, és alig lépik a szinpadra, azonnal kimagassodik környezete fölött, mint a rege fényes oszlopa, és a mint szól, a mint szavait karlejtéseivel kíséri, értelmes fejét fölemeli, szemei élénkűnek: azonnal előttünk áll a teljesen képzett művészno, a ki szívének egész szenvedélyével telt szavait elzengve, magával ragadja a közönség érzelmét, melyet öröme bánatra egyaránt fel-vagy lehangolni képes.

Es játékközben szívünkben szerelmet ébreszt, maga előtt rémületet és borzadalmat és újból engesztelődést támaszt, azon pillanatok szerint, a mint Deborah szerepében József iránti mély szerelmét, gyűlöletét, a bosszú és bocsánat érzelmeit, oly tiszta művészettel előadja. Szenvedély, fenség és nagyság ezek nála otthonosak, ő a költészetnek minden titkait ismeri.

Es a színészek, kik a nagyszerű feladat megoldásánál körülötte vannak, ezen sokoldalú tehetség által megragadva, elfogultságot tanusítanak, mert hisz a jó és szép példa az emberre hatni szokott. Azonban az itteni társulat tagjai között, különösen Bercsényiné, dicséretes igyekezetet tanusított.

A közönség nyílt jelenet közben is tapsviharral üdvözölte és minden felvonás után többszörös kihívással jutalmazta a szeretett művésznőt, a ki minden esetre kiérdemelte az itteni közönség szeretetét.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1875-dik évi november 29-én és következő napjai következő ügydarabok adatnak elő:

(Folytatása és vége.)

I. Osztály. I. Tanács polgári ügyekben.

Csergedi János r. b. által:

Kozma János Deján Achim e. 561 frt 82 kr., özv. Buda Miklósné Buda Venczelné e. zárlati számadás, özv. Buda Miklósné Buda Venczelné e. zárlati számadás, To-

dea Sanfira s t. Todea Flureané s t. e. kötvény érvénytelenítése, Rusiu Gavril s t. Todea Sanfira e. házasság érvényessége, Strucza Rafira Strucz Nikulai hagyatéka e. tulajdonjog, Popescu Clement Kuteanu Tódor s t. e. 71 frt 62 kr., Taubler Adele Körösi Albert és neje e. 100 frt, Csik-Verebes községe Elekes Gergely s t. e. som. visszah., Balázs József István János e. som. visszah., Paraschiva Vaszilie Crisánu Nitie e. 274 frt 50 kr., Aldea Stefán Aldea Jósit e. zálogjog bekeblezése, Patakya Luiza hagyatéka Tokaj János és neje e. 202 frt, Tatár Niculai Ratiu Juon e. 10 frt, Moldován Számoile Grama Juon e. 48 frt iránti ü.

III. Osztály bűnügyekben.

Antalfy Gábor r. b. által:

László András és ifj. Dávid Ignácné becsületsértés, Ambius Antal becsületsértés, Ambrus Abrahám becsületsértés, Hamneczki Lukácsné becsületsértés, Muszka János becsületsértés, Szabó Jánosné becsületsértés, Szabó József testibiztonság, Kovácsi András becsület- és vagyonbiztonság, Juon Greavu Frumu becsületsértés, Kiss Pál becsületsértés, Stefanescu Betti testisértés, Takács Zaharia s t. becsületsértés, Bercsa Konstantin s társai testisértés, Csoplinte Nyisztor testisértés, Péter Tamás András testisértés iránti ü.

Sztoyka Antal r. b. által:

Gál István sulyos testisértés, Benchea Nikolai Lui Szivu sulyos testisértés, Moldován Juonné Sofia s t. tulajdonbiztonság, Zdrinku Kuleza s t. testibiztonság, Petrusz Petru s t. tulajdonbiztonság, Magdó György János közintézetek e. kih., Heller Markus testibiztonság, Steiner Károly becsületsértés, Volf József s t. becsület- és testisértés, Gaertner György tulajdonbiztonság, Grittu Achimu Lui Sofron s t. lopás, Muscanu Jósif George becsületsértés, Gontia Vaszilie testisértés iránti bűnügyek.

Gruz István r. b. által:

Barbanca Jósif testisértés, Dombi István testisértés, Kovács Gáspár becsületsértés, Dávid Ferencz becsületsértés, Csutak László testisértés, Bogdán Kula becsületsértés, Kolimon Vaszi testisértés, Daniel András testisértés, Tyoia Jetfán testisértés, Koszta János 314 §. szerinti kih., Roska Mária becsületsértés, Darvát Tóbiásné közbiztonság, Kozma Vaszilie testisértés, Roska Lika testisértés, Biró Istvánné becsületsértés, Tankó Jánosné becsületsértés, Padoba Szimion becsületsértés, Schreiber Katalin becsületsértés, Késmárky Mózes becsületsértés, Butkura Doroftei becsületsértés, Biró Gusztávné vagyonbiztonság, Vizi Lajosné becsületsértés, Vass Lóri közintézkedés e. kih., Bodos István testisértés, Kozma János testisértés, Thoma György testisértés, Purda György közbiztonság, Benkes Gábor becsületsértés, Leb Giga becsületsértés, Roszler Károly becsületsértés, Stoika György közbiztonság e. kih. iránti bűnügyek.

Mégay Ferencz pótbíró által:

Girling Lincz György tolvajság és sikkasztás, Tódor Vonutz s társai tolvajság, Veisz Ignác család, Koroly Mihály becsületsértés, Gál József sikkasztás, Máthé András becsületsértés, Szakács Borbára s t. becsületsértés, Szász Sándorné becsületsértés, Lefkovics Mózesné s t. becsületsértés, Flórea Juon s társai testisértés, Russu Anna testisértés, Flórea Pável s társai testisértés, Kolsor Stefán lopás, Gromes Michael becsületsértés, Cseh Dénes közintézkedések e. kih., Filimon Nicolai testisértés, Palkó József becsületsértés, Gál László testi- és becsületsértés, Pakurariu Mária lopás, Lázár Dafiu s társai testisértés, Fleseviu Joán becsületsértés, Graef Louise becsületsértés, Gyurka Kurki becsületsértés iránti bűnügyek.

Dr. Dózsa Miklós pótbíró által:

Bajesi József s t. emberölés, Szücs György lopás, Munteanu Pável Lui Juon lopás, Blága Juon gyújtás, Scharinger József s t. testisértés, Morár Jákob életbiztonság, Doka Zetiu testibiztonság, Glogoviczan Vaszilie testibiztonság, Bokor Mihály becsületbiztonság, Bell Mihály s t. becsületbiztonság e. kih. iránti bűnügyek.

Felölös szerkesztő:

KUTI ALBERT.

³¹⁾ „M. Themis” 1875. 32. sz. „Francia vagy angol elővizsgálat” című közvélemény. Ily értelemben nyilatkozott dr. Friedmann Bernád: M. j. gyűl. évkönyve 1874. I. k.

(150)

(6—10)

Csupán csak **LÖBL FRIGYES**-nél

Minták kívánatra bárhol ingyen és bérmentve.

Csupán csak **Löbl Frigyes**-nél
BUDAPESTEN,
Ippóvárosi templomtér.

Ugyanott utoljára érkezett mindenféle legújabb ruhakelmék és mindenféle szőke és fekete hímzéses olcsó áru, azaz csak 27 krajczárért árultatnak. Vidéki rendelvények pontosan teljesíthetnek.

Legújabb női ruhakelmék 27 krajczárért

27

kros áruészarnok alapítójának

található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Buda pesten, a Ippóvárosi templomtér.

Vidéki rendelvények leltámszeresesen eszközölhetők.

A
m.-vásárhelyi ev. ref. főtanoda
újabbban is jól berendezett

KÖNYVNYOMDAI INTÉZETE

elvállal, gyorsan és jutányosan elkészít
mindennemű, szakmájába vágó, kisebb na-
gyobb

könyvnyomdai megrendeléseket.

A könyvnyomda szédelgős, émel-
gős vállalatokkal — a nemesb ízlés ro-
vására és kárára — nem foglalkozik;
azonban az irodalom színvonalára emelke-
dett irodalmi termékek pontos és díszes
kiállítására készséggel ajánlkozik.

A megrendelések Imreh Sándor
ref. főtanodai nyomdászhoz inté-
zendők.

(152) (1—*)

Nagy választékban mindenféle üveg- és pohárneműk, különös
figyelemre ajánlom új liter-mérték rendszerű metszett üveg-
r a k t á r o m a t.

A CSAPÓ SÁNDOR

czég alatti fiók-üzletet Maros-Vásárhelytt, főtér, Görög
örökősei házukban,

teljesen újan és a jelenkor legfőbb igényeinek mindenben megfelelőleg felszerelvén és berendezvén, ajánlja az efféle norinbergi
és díszáru üzletekben szokásos minden kigondolható árucikkeinek

DUS RAKTÁRÁT

meglepő terjedelmes választékban, u. m.:

bel- és külföldi diszmű-árukat; pipere asztali czikkeket; a legfinomabb angol és francia illatszereket; illatos szappanokat; haj-,
ruha-, fog- és körömkeféket; bontó-, simító-, választó- és tűző-fésűket; asztali-, úti- és falitükröket; **halász-, va-
dász-, lovagló- és séta-szereket**; úti-táska- és bőröndöket; női kézi- és övtáskákat; pénz-, szivar- és
dohánytárczákat; legfinomabb tajték szivar- és dohány-pipákat, valamint minden más dohány-készletet; utcza- és bali-legye-
zőket; esernyőket, (gummy) esőköpenyeket; talmi arany, china ezüst, alpacca, pakfong, brittania, bronz, öntöttvas stb. tárgyak;
asztali-, zsebbeli-, toll- és kerti-késeket; vászon-, papir-, köröm- és himző-ollókat; evő-, kávé- és merő-kanalakat; kávéörlők és
kávéöntő-gépeket bádogg-, réz- és porcellánból; réz és minden másnemű ércz gyertyatartókat; fa- és plémtálcákat; finom por-
cellán edények-, étkező-, kávé- és thea-készleteket; metszett üvegcancsók-, palaczkok- és poharakat nagy mennyiségben;

látszerészai áruk, mint:

szemüvegek, színházi látszóvek, hév-, idő- és szesz mérőket stb.;

a legnagyobb választéku gyermek-játékok;

valamint ezer más itt egyenként elő nem sorolható tárgyak,

minden versenyt kizáró legméltányosabb jutányos, de határozott árakban.

Megrendelések vidékre készpénz, vagy utánvét mellett gyorsan és pontosan
eszközöltetnek.

(147)

(12—*)

Vasútorok és hajtott faszékek a legjobb gyárakból minta után
megrendelhetők.